

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

ПЕДАГОГІКА ЗДОРОВ'Я

Збірник наукових праць
VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
18-19 травня 2018 року

Харків-2018

дихання під час бігу або виконання фізичних вправ», щоб мінімізувати навантаження на дихальну й серцево-судинну системи та значно підвищити ефективність тренувань; «Правильна постава» – для профілактики викривлень хребта); 6) рейд-перевірки («Твій зовнішній вигляд», «Про що розповів твій портфель», «Чисті руки») із метою закріплення в дітей охайності, гігієнічних умінь та навичок; 7) активний відпочинок на свіжому повітрі, що супроводжується народними рухливими іграми, які сприяють розвитку швидкості, гнучкості, стрибучості, спритності, уваги, пам'яті, логічного мислення, розвивають колективізм [2, с. 10].

Отже, вважаємо за необхідне збагачувати освіту цінностями традиційної народної культури, що сприятиме: національному вихованню молодого покоління; гармонізації відносин між особистістю та довкіллям; збереженні, зміцненні та відновленні здоров'я за всіма складовими (фізичним, психічним, соціальним та духовним) молодших школярів та молоді України.

Література

1. Бойчук Ю.Д., Мірошніченко О.М., Бельорін-Еррера О.М. та ін. Роль українських народних традицій у формуванні культури здоров'я сучасної людини: методичні рекомендації. - Х.: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2015. - 39 с.
2. Мірошніченко О.М. Виховання здоров'язбережувальної поведінки молодших школярів засобами українських народних традицій: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання». - Старобільськ, 2018. - 20 с.
3. Савчук Б. Українська етнологія. - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2004. - 560 с.
4. Семенова М. О. Валеологічне харчування як складова національного виховання. Збірник наукових праць. Наукові записки кафедри педагогіки ХНУ імені В.Н. Каразіна. - Вип. 20. - Х.: Видавничий центр ХНУ, 2008. - С. 262 – 268.
5. Семенова М.О. Виховне значення їжі та її споживання: етнографічний аспект // Наукові записки НДУ імені М. Гоголя. Сер.: Психолого-педагогічні науки / За заг. ред. проф. Є.І. Коваленко. - Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2008. - № 1. - С. 148 – 151.
6. Сливка Л.В. Виховання здорового способу життя молодших школярів (історичний та етнопедагогічний виміри): монографія. - Івано-Франківськ: НАП, 2013. - 320 с.

Сікора В.В.

Харківський національний педагогічний
Університет імені Г. С. Сковороди

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Сучасні світові стандарти в галузі вищої освіти передбачають підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних інтегрувати теоретичні знання і практичні уміння, володіти новими технологіями. У зв'язку з цим, серед традиційних технологій навчання, у педагогічній практиці все частіше використовуються інтерактивні технології навчання. Ця затребуваність пояснюється тим, що таке навчання спрямовано на підвищення пізнавальної

активності студентів, посилення діяльнісного і компетентнісного підходу в навчанні й реалізацію спільної діяльності, зорієнтованої на взаємодію в обробці навчальної інформації з формуванням нових знань особисто кожним студентом в оптимальному тільки для нього режимі.

Одним із ефективних інструментів оптимізації освітнього процесу майбутніх учителів фізичної культури є інтеграція в навчальну діяльність інтерактивних методів, форм, прийомів і засобів, які сприяють формуванню інтерактивної компетентності.

Питанню використання інтерактивних методів у навчально-виховному процесі акцентовано увагу сучасних вітчизняних та зарубіжних науковців (В. Базильова, Р. Кумишевої, Т. Мухіної, Н. Павленко, І. Плаксиної, І. Пироженко, О. Пометун, С. Сисоевої та ін.). Дослідженню змісту, форм і механізмів здійснення інтерактивного навчання присвячено роботи зарубіжних педагогів, серед яких Д. Бирн (D. Byrne), Х. Браун (H. Brown), Л. ван Лаер (L. Van Lier), Л. Ілола (L. Ilola), Ф. Кліпел (F. Klippel) та ін. Окремі результати використання інтерактивних технологій у професійній підготовки майбутніх фахівців в галузі фізичного виховання і спорту висвітлено в працях вітчизняних дослідників (Г. Генсерук, Ю. Драгнев, С. Єрмаков, Р. Клопов, Ж. Козіна та ін.).

Загальновідомо, що інтерактивні технології (від англ. interaction – взаємодія, дія один на одного) – технології навчання, засновані на взаємодії студентів між собою. Погоджуємось із вітчизняним науковцем В. Євдокимовим, який вважає, що поняття «інтерактивні технології» вживається у сучасній практиці в тому разі, якщо необхідно підкреслити ступінь активності суб'єктів у процесі взаємодії, організованої педагогом, порівняно зі сформованою практикою [2].

Інтерактивні технології, як відомо, найбільш відповідають особистісно-орієнтованому підходу, оскільки вони припускають колективне навчання або навчання в співпраці; студент і педагог є одночасно суб'єктами навчального процесу. Педагог частіше виступає лише в ролі організатора процесу навчання, лідера групи, творця умов для ініціативи студентів. Інтерактивне навчання засноване на власному досвіді викладачів і студентів, їх прямій взаємодії у галузі набуття професійного досвіду [3, с.112].

Отже, інтерактивне навчання виступає як особлива форма організації навчального процесу, при якій відбувається постійна, активна взаємодія всіх учасників. Воно виключає домінування одного учасника навчального процесу над іншими, однієї думки над іншою. Під час діалогу студенти вчаться спілкуватися з іншими людьми, бути демократичними, критично мислити, приймати продумані рішення.

Іншими словами, інтерактивне навчання – це навчання, побудоване на взаємодії студента з навчальним оточенням, навчальним середовищем як місцем набування досвіду; навчання, яке засноване на психології людських взаємин і взаємодій; навчання, що розуміється як спільний процес пізнання, де знання добувається в спільній діяльності через діалог, полілог [4].

Отже, ми рекомендуємо низку інтерактивних технологій і методів інтерактивного навчання, які набули широкого розповсюдження в багатьох

країнах світу, і поступово впроваджуються в навчальному процесі з предметів циклу професійно-орієнтованої підготовки студентів факультету фізичного виховання і спорту Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди. Серед них: індивідуально-бригадні, групові, колективні технології навчання; метод співпраці, метод проектів, метод «мозкового штурму», ігровий метод навчання, метод кейсів, метод «ажурна пила», метод «займи позицію», метод «шкала думок», метод «уявна прогулянка», метод «акваріум»; метод «броунівський рух»; метод «дерево рішень», метод «карусель» та ін. Усі вони спрямовані не лише на те, щоб передати певну суму знань, але і сприяють встановленню емоційних контактів між студентами; сприяють розвитку комунікативних умінь і навичок; забезпечують студентів необхідною інформацією, без якої неможливо реалізовувати спільну діяльність; привчають працювати в команді та прищеплюють повагу до іншої думки.

Не викликає сумніву, що інтерактивні технології тісно пов'язані з інформаційними технологіями [1, с.58], дистанційною освітою, з використанням Інтернет-ресурсів, а також електронних підручників і довідників, електронних зошитів, роботою в режимі он-лайн тощо. Рівень розвитку сучасних комп'ютерних телекомунікацій дозволяє учасникам вступати в інтерактивний діалог (письмовий або усний) з реальним партнером, а також робить можливим активний обмін повідомленнями між користувачем й інформаційною системою в режимі реального часу. Найбільш інтерактивними, на нашу думку, є сучасні мультимедіа, гіпертекст і гіпермедіа технології.

Отже, аналіз науково-методичної літератури, сучасний досвід впровадження інтерактивних технологій в освітній процес закладів вищої освіти дозволив нам сформулювати педагогічні умови формування інтерактивної компетентності майбутніх учителів фізичної культури в освітньому процесі:

1) *впровадження інтерактивних технологій з предметів циклу професійно-орієнтованої підготовки, спрямованих на формування інтерактивної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури, що забезпечує організацію процесу продуктивної навчальної взаємодії викладача і студента, заснованого на їх співпраці та партнерстві з урахуванням інтерактивних форм, методів, методичних прийомів, засобів; передбачає впровадження спектру інтерактивних стилів викладання й інтерактивних ролей викладача (режисер, фасілітатор, тренер, менеджер, спікер) в межах сфери «людина-людина»; дозволяє майбутньому вчителю фізичної культури виступити в ролі активного суб'єкта педагогічної взаємодії з урахуванням специфіки освітнього процесу (спортивна діяльність студентів, часті виїзди на змагання, значні фізичні навантаження);*

2) *використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) як засобу формування інтерактивної компетентності, що забезпечує розуміння майбутніми вчителями фізичної культури необхідність застосування ІКТ у професійній діяльності як засобу інтерактивності сфери*

«людина-машина», створення сприятливого інформаційного середовища у процесі вивчення предметів циклу професійно-орієнтованої підготовки, усвідомленого педагогом вибору засобів інтерактивного навчання студентів, що обумовлює інтерактивність в обміні інформацією завдяки мультимедіа, гіпермедіа, Інтернет, забезпечує спрямованість студентів на творчу самореалізацію, формування професійних і особистісних якостей сучасного учителя фізичної культури.

Література

1. Гринченко І.Б. Аналіз сучасних інформаційно-педагогічних технологій в галузі професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія. – Зб. статей: – Ялта: РВВ КГУ, 2013. – Вип. 39. – Ч. 2. – С. 51–59.
2. Ефективність навчання студентів: Навч. посібник / За ред. В.І. Євдокимова. – Харків: ХНПУ, 2004. – 222 с.
3. Педагогічні технології: Навч. посібник / І.Ф. Прокопенко, В.І. Євдокимов. – Харків: Колегіум, 2005. – 224 с.
4. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Наук.-метод. посіб. / За ред. О.І. Пометун. – К.: Вид-во «А. С. К.», 2004. – 192 с.

Солдатенко В.Н.
Харківський СНВК

ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ – ОСНОВА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Життя людини – це головна цінність сучасного суспільства, якість та довготривалість якого залежить від повноцінного здоров'я, а саме фізичного, психічного, соціального та духовного благополуччя. Часто ми чуємо твердження «Здоров'я дитини – здоров'я нації» – і це справді так. Майбутнє нашої країни в руках дітей. Безумовним є на сьогодні пріоритет здоров'я та морально-духовного виховання. Статистичні дані про стан здоров'я підростаючого покоління тривожні, тому з кожним роком зростає його цінність. Здоров'я є необхідною умовою продуктивної, активної, креативної життєдіяльності людини. Порушення в цій сфері можуть призвести до змін у професійному, особистому житті, вплинути на спосіб життя і навіть поставити під загрозу цілісність особистості.

Фізичне здоров'я – один із важливих компонентів у структурі здоров'я людини. Він обумовлений властивостями організму як біологічної системи, що має здатність зберігати індивідуальне існування за допомогою самоорганізації (здатність до саморегуляції, самовідновлення). Факторами фізичного здоров'я є: рівень фізичного розвитку, фізичної підготовки, готовності організму до виконання фізичних навантажень, здатність до мобілізації адаптаційних резервів організму.

У сучасних умовах, коли зниження духовного потенціалу та здоров'я молоді, особливо підлітків, стає відчутною реальністю, необхідність орієнтованості на формування духовних потреб, здорових звичок, фізичного загартовування, в цілому здорового способу життя, є одним із пріоритетних